

Malena Ernman

Svante Thunberg Greta Thunberg Beata Ernman

Scene din inimă

Traducere din limba suedeză de

Ariadna Ponta

**EDITURA
SENECA**

CUPRINS

I. ÎN SPATELE CORTINEI 7

SCENELE 1-26

II. OAMENI EPUIZAȚI PE O PLANETĂ EPUIZATĂ 75

SCENELE 27-72

III. DRAMA ANTICĂ 169

SCENELE 73-86

IV. GÂNDIȚI-VĂ CĂ VIAȚA E PE BUNE ȘI TOT CE FACEM ÎNSEAMNĂ CEVA 217

SCENELE 87-108

MULȚUMIRI 298

Aceasta ar fi putut fi povestea mea.

Aproape ca o autobiografie, dacă ar fi vrut cineva să scrie așa ceva. Dar nu mă interesează așa de tare autobiografiile. Pentru mine alte lucruri sunt importante.

Povestea aceasta am scris-o împreună cu Svante și cu fetele noastre și este despre criza prin care a trecut familia noastră.

Este vorba despre Greta și Beata.

Dar este, în primul rând, o poveste despre criza care ne privește și ne afectează pe toți. Cea pe care noi, oamenii, am generat-o prin stilul nostru de viață care nu mai este de mult sustenabil și care s-a îndepărtat de natura din care facem toți parte. Unii îi spun supraconsum, alții criză climatică.

Cei mai mulți par să creadă că această criză e încă departe și că nu ne va afecta cu adevărat decât peste multă vreme.

Dar nu e așa.

Căci e deja aici și se manifestă în jurul nostru tot timpul, în atâtea moduri. La micul dejun, pe coridoarele școlilor, de-a lungul străzilor, în case și apartamente. În copacii din fața ferestrei, în vântul care îți ciufulește părul.

Svante și cu mine, împreună cu fetele, ne-am hotărât după multe ezitări să povestim lucrurile astea și poate că ar fi trebuit să mai așteptăm.

Să ne mai detașăm puțin.

Nu de dragul nostru, ci al vostru.

Cu siguranță, ar fi părut mai simpatice. Ceva mai calme.

Dar nu avem răgazul ăsta. Dacă e să avem o șansă, atunci trebuie să începem de acum să atragem atenția asupra acestei crize.

Cu câteva zile înainte ca această carte să iasă de la tipar, în august 2018, fiica noastră Greta s-a postat în fața Parlamentului Suediei și și-a început greva climatică – o grevă care continuă astăzi nu numai în Piața Mynttorget din centrul Stockholmului, ci și în multe alte locuri de pe glob.

De atunci s-au schimbat multe lucruri. Atât pentru ea, cât și pentru familia noastră. Uneori, avem senzația că am trăit o odisee.

Prezenta ediție de buzunar este o versiune extinsă, care include scene noi din vara lui 2018 și lucruri care s-au petrecut înainte de greva Gretei.

Malena Ernman, mai 2019

PS. Înainte de publicarea primei ediții a cărții, am spus că banii pe care îi vom câștiga vor merge către Greenpeace, WWF, Learning with Animals, Nature and Youth, King over Life, Swedish Society for Nature Conservation, Children in Need și Animal Rights, toate prin intermediul unei fundații pe care am înființat-o.

Și așa s-a întâmplat.

Pentru că așa au decis Greta și Beata.

SCENA 1

ULTIMA REPREZENTAȚIE LA OPERĂ

E gol pe scenă.

Orchestra își acordează pentru ultima dată instrumentele și în sală se sting luminile. Eu stau lângă dirijorul Jean-Christophe Spinosi, imediat vom intra pe scenă și ne vom ocupa locurile.

Toți sunt bucuroși în seara asta. Este ultima reprezentație și mâine vor pleca cu toții acasă, la ai lor. Și mai departe spre alte slujbe. Acasă în Franța, Italia, Spania. Acasă la Oslo și Copenhaga. Și de acolo la Berlin, Londra și New York.

Ultimele reprezentații au trecut ca un vis.

Cei a căror slujbă e să stea pe scenă știu ce vreau să spun. Uneori apare un fel de flux; o energie care se naște între scenă și public și provoacă o reacție în lanț, care se continuă de la un spectacol la altul, de la o seară la alta. E ca o magie. Magia teatrului și a operi.

Și azi e ultima reprezentație cu *Xerxe* de Händel la sala Artipelag din Stockholm. Suntem pe 2 noiembrie 2014 și în seara asta voi cânta pentru ultima dată într-un spectacol de operă în Suedia. Dar nimeni nu știe asta.

În seara asta, voi cânta pentru ultima dată într-un spectacol de operă oriunde.

Atmosfera e electrizantă și în culise toată lumea se

învârte la câțiva centimetri deasupra podelei de beton aproape neutilizate a centrului de artă Artipelag.

Se și filmează. Spectacolul se înregistrează cu opt camere și a venit o întreagă echipă de producție.

De dincolo de ușa scenei, se aude cum cei 900 de spectatori tac mîlc. Regele și regina sunt și ei aici. Toată lumea e aici.

Mă sucesc încolo și încoace. Încerc să respir, dar nu-mi iese. Mă tot aplec spre stînga și transpir. Îmi amorțesc mâinile. Ultimele șapte săptămâni au fost un nesfârșit coșmar și nu am avut parte de niciun pic de odihnă. Niciun pic de liniște nicăieri. Mă simt rău, dar în același timp e mult mai mult decât o senzație de rău. E ca un continuu atac de panică.

Ca și cum m-aș fi izbit de un perete de sticlă și m-aș fi prăbușit la podea. Aștept căzătura. Aștept durerea. Aștept sângele, oasele rupte și sirena ambulanței.

Dar nu se întâmplă nimic. Ultimul lucru pe care îl văd sunt eu, suspendată în aer în fața nenorocitului de perete de sticlă care stă bine-mersi, fără nicio crăpătură.

– Nu mă simt bine, spun.

– Stai jos. Vrei puțină apă?

Vorbim în franceză între noi, eu și dirijorul.

Dintr-odată nu mă mai țin picioarele. Mă prăbușesc. Jean-Cristophe mă strânge la piept.

– Nu e nicio problemă, spune. O să ținem spectacolul.

Să aștepte. O să dăm vina pe mine. Sunt francez, noi întărziem mereu.

Cineva râde.

După spectacol trebuie să ajung repede acasă. Fiica mea mai mică, Beata, împlinește mâine nouă ani și am o mie de lucruri de făcut. Dar acum zac aici. Leșinată în brațele dirijorului.

Tipic.

Cineva mă mângâie cu grijă pe frunte. Mi se întunecă privirea.

SCENA 2

OBIȘNUINȚA

Am crescut într-o casă tipică din Sandviken.

Mama era diacon și tata lucra ca responsabil economic și fiscal la fabrica Sandvik.

Am o soră cu trei ani mai mică decât mine, Vendela, și un frate mai mic cu unsprezece ani, Carl-Johan, pe care mama l-a botezat după Loa Falkman¹, fiindcă Loa i se părea teribil de frumos.

Asta e singura legătură cu opera și cu muzica clasică pe care o am de acasă.

De cântat cântam mult. Muzică populară, ABBA, John Denver și eram în cea mai mare parte o familie suedeză obișnuită dintr-un oraș de provincie. Singurul lucru care ne deosebea de ceilalți era devotamentul cu care părinții mei îi ajutau pe cei nevoiași.

Acasă, în Vallhov, domnea umanismul și întotdeauna a fost de la sine înțeles că trebuie să încercăm să-i ajutăm pe cei care au nevoie. O tradiție de familie pe care mama a moștenit-o de la tatăl ei, Ebbe Arvidsson, care avea o poziție înaltă în ierarhia bisericii suedeze și a fost un pionier al acțiunilor umanitare ecumenice și moderne. Prin urmare, copilăria mea a fost plină de refugiați care stăteau în casa noastră și de persoane fără acte de identitate.

¹ Carl-Johan („Loa”) Falkman, bariton suedez născut în 1947

Uneori era cam harababură. Dar funcționa.

Dacă mergeam undeva, era întotdeauna la prietena cea mai bună a mamei, care era călugăriță, și în unele veri stăteam la mănăstirea ei din nordul Angliei. Cred că de asta înjur atât de des pe scenă. Un fel de revoltă copilărească de care n-o să scap niciodată cu adevărat.

Dar, dincolo de faptul că ne petreceam verile în dormitorul unei școli de la o mănăstire din Anglia și că aveam refugiați în garaj, nu ne deosebeam cu nimic de ceilalți.

Cum am spus, cântam cu toții și mie îmi plăcea la nebunie să cânt, cântam tot timpul.

Cântam absolut orice – cu cât erau mai dificile bucățile, cu atât mi se părea mai distractiv.

Motivul pentru care am devenit cântăreață de operă este pur și simplu faptul că îmi plac provocările. Muzica de operă era, în definitiv, cea mai grea și cea mai distractivă muzică.

SCENA 3

LUCRĂTOR ÎN DOMENIUL CULTURII

Apar pe scenă și cânt în fața publicului încă de când aveam șase ani. Coruri bisericești, grupuri vocale, trupe de jazz, musicaluri, operă. Dragostea mea pentru cântat nu cunoaște granițe – nu aș vrea să mă limitez la niciun gen și nici să fiu inclusă în vreo categorie. Îmbrățișez toate stilurile și toate curente. Cânt orice, doar să fie muzică bună.

În branșă se spune: „cu cât ești mai vizibil ca artist, cu atât scrii mai multe cărți de bucate”, iar ale mele se remarcă prin absență mai ceva decât la majoritatea.

Dar în ultimii cincisprezece ani am încercat, cel puțin așa văd eu lucrurile, să combin calitatea artistică înaltă cu accesibilizarea muzicii pentru un public cât mai larg. Am vrut să fac lucrurile dificile puțin mai simple, pe cele elitiste mai puțin elitiste și pe cele mărunte puțin mai cunoscute. Și invers.

Am mers pe drumul meu. Întotdeauna împotriva curentului și aproape mereu singură.

Mai puțin când l-am avut alături pe Svante, desigur.

Ceea ce la început se baza pe instinct și intuiție a devenit cu timpul o metodă. Aproape ca o sarcină, ca o obligație care spune că acela care are șansa de a avansa în viață nu doar că trebuie s-o facă, are chiar responsabilitatea să încerce s-o facă.

Svante și cu mine facem parte dintre puținii cărora le-a fost dată această șansă. Și am încercat.

Lucrăm în domeniul cultural. Am făcut licee de operă, muzică și teatru și avem în spate experiență atât în instituții, cât și ca freelanceri. Facem ceea ce toți lucrătorii în domeniul cultural sunt programați să facă. Muncim și ne chinuim ca să ne asigurăm viitorul și să ne atingem scopul permanent: acela de a găsi public nou.

Venim din zone total diferite, dar mereu am avut același scop, chiar de la început. Diferiți, dar la fel.

Când am rămas însărcinată cu primul nostru copil, Greta, Svante lucra la trei teatre: Östgötateatern, Riksteatern și Orienteatern. Simultan. Eu mai aveam contract pe câțiva ani cu diferite opere din Europa. La o sută de mile distanță unul de altul, discutam la telefon cum o să facem noul program de lucru să funcționeze.

– Ești printre cele mai bune din lume în meseria ta, a spus Svante. Am citit asta în cel puțin zece ziare diferite, pe când eu sunt un fel de contrabasist, doar că în teatru. Așa că tu stai mult mai bine decât eu.

– Decât mine.

– Tu stai mult mai bine decât mine.

Am protestat puțin, cam cu jumătate de gură, dar decizia era luată și, după ultima reprezentație de la teatru, Svante a luat avionul spre Berlin, unde eram eu.

A doua zi i-a sunat telefonul, a răspuns și a ieșit pe balconul dinspre Friedrichstrasse, unde a vorbit câteva minute. Era sfârșitul lui mai și căldura de vară era deja înăbușitoare. Nu eram împreună nici de jumătate de an.

– Tipic, la naiba, a spus după ce a închis și a început să râdă.

– Cine era?

– Erik Haas și încă un tip. Au fost la Orion și au văzut spectacolul de săptămâna trecută.

Svante jucase cu Helena af Sandeberg într-o piesă de Irving Welsh, cel care a scris *Trainspotting*, în care toți se drogau și

înfășurau un cadavru în folie de plastic.

„Trage-mi-o!” era replica pe care Helena i-o striga lui Svante de câteva ori pe săptămână, când se juca piesa.

Eram moartă de gelozie.

– Încep lucrul la un program umoristic la Sveriges Radio și, cum au rămas cu impresia că sunt un tip amuzant, m-au întrebat dacă vreau să mă duc, mai mult de probă. E exact telefonul pe care îl așteptam...

– Ce le-ai spus? Trebuie să faci asta mereu!

Și i-am făcut cu ochiul.

– Le-am spus că sunt cu prietena mea care e gravidă și lucrează în străinătate.

Și mi-a făcut și el cu ochiul.

– Ai refuzat?

– Da. Așa trebuie. Facem asta împreună, dacă e să funcționem.

Și așa a fost.

Câteva săptămâni mai târziu, am fost la premiera cu *Don Giovanni* la Staatsoper și Svante le-a explicat Maestrului Barenboim și Ceciliei Bartoli că el acum stă acasă.

– *So now I'm a housewife*².

Și am continuat așa timp de doisprezece ani. A fost greu, dar și extrem de amuzant. Stăteam două luni în câte un oraș și plecam mai departe. Berlin, Paris, Viena, Amsterdam, Barcelona. Unul după altul.

Verile le petreceam în Glyndebourne, Salzburg sau Aix-en-Provence.

Cum se întâmplă când ești bun la operă și alte feluri de muzică clasică.

Eu repetam douăzeci, treizeci de ore pe săptămână și în restul timpului stăteam împreună.

Singuri.

² Acum sunt casnic. (engl.)

Fără rude, cu excepția bunicii Mona.

Fără prieteni.

Fără oricine altcineva.

Fără petreceri.

Doar noi.

Beata s-a născut la trei ani după Greta și ne-am cumpărat un Volvo V70 ca să ne încapă căsuțele de păpuși, jucăriile de pluș și tricicletele. Și am continuat. Oraș după oraș după oraș. Au fost niște ani fantastici. Iarna stăteam pe podea în apartamente frumoase și luminoase de început de secol și ne jucam cu fetele și, când venea primăvara, ne plimbam împreună prin parcuri înverzite.

Programul nostru nu semăna cu al nimănui. Programul nostru era absolut minunat.

SCENA 4

OCAZII UNICE

„Să participi la Melodifestivalen³ e similar cu a avea copii. Poți să vorbești în locul altora, poți să descrii fiecare detaliu. Dar numai cei care au fost acolo știu cum se simte.”

Anders Hansson e producător muzical și în curând vom începe lucrul împreună la următorul meu album. Dar acum ne târâim valizele prin piața Stortorget din Malmö pe drum spre trenul de Stockholm și Anders râde când ne explică mie și lui Svante cum stau lucrurile.

E dimineața de după debutul meu în muzica pop și pe prima pagină din Aftonbladet e o poză cu mine, Petra Mede și Sarah Dawn Finer. Pe afiș scrie „Malmö Arena, ora 21.23”. Eu sunt complet șocată.

Dacă participi la Melodifestivalen, atunci trebuie să câștigi. Și trebuie să câștigi frumos. Nu se poate să ieși ultimul. Trebuie să ajungi în finală alături de cei mai buni artiști – și apoi să câștigi la cea mai mică diferență imaginabilă, de preferință exclusiv cu ajutorul votului telespectatorilor. Ca mine. Mai dificil de atât nu se poate.

Apoi nu mai trebuie decât să te pui pe treabă. Premisele nici că puteau fi mai bune.

Melodifestivalen ne-a oferit o șansă unică – era puțin

³ Concurs anual organizat de Sveriges Television și Sveriges Radio, televiziunea și radioul publice din Suedia, în urma căruia este desemnat reprezentantul Suediei la Eurovision.